

אדם (זוהר הרקיע). אָמַרָה קַמִּיָּהּ, הֵאֵי בַר נֶשׁ זְמִין לְמַחֲטִי וּלְאַרְגָּזָא קַמָּךְ. אמרה לפניו התורה שהיא החכמה שהרי זה האדם הוא מזומן לחטוא ולהרגיז לפניך כי הוא יחטא ויפגום, אֵי לָא תֵאָרִיךְ רוּגְזָךְ עָלֶיָּהּ, הֵיךְ יְקוּם בְּעֵלְמָא ואם לא תאריך כעסך עליו איך יתקיים העולם. אָמַר לָהּ, אֲנָא וְאַתְּ נֹזְקִים לִיָּהּ בְּעֵלְמָא הקב"ה שהוא הבינה, אמר לתורה ששני ואת נקיים אותו בעולם, דְּהָא לָאו לְמוֹנָא אַתְּ קָרִינָא אַרְךְ אַפִּים (ס"א דְּהָא פֶּל זְמָנָא דִּישְׁתַּדְלוֹן בְּאוּרִיָּתָא מִתְקַיְיֵמִי בְּעֵלְמָא). דהרי לא לחינם אני נקרא ארך אפים, דהיינו שהבינה היא נקראת ארך אפים כי כאשר מתגלית הבינה בש"ק וביודה"כ מתגלה בה הכתר הנקרא א"א ולכן הכתר נקרא ארך אפים ע"ש שהוא מאריך אפו משא"כ בחוטם הז"א שנאמר עליו עלה עשן באפו לפי שממנו יוצא חרון אף (אור החמה בשם מהרח"ו).

זו"ן שהם התורה שבכתב ותורה שבעל פה הם העמידו ומקיימים את האדם בעולם

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂפָעֵל פַּה אוֹקְמוּהִי לִיָּהּ לְבַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא רבי חייא חולק על רבי יצחק ואמר שזו"ן שהם התורה שבכתב ותורה שבעל פה הם העמידו ומקיימים את האדם בעולם, הָרָא הוּא דְכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵינוּ וְזִהוּ מִשְׁכַּב בַּפֶּטוּק נַעֲשֶׂה אָדָם מִכַּח צַלְמֵנוּ שֶׁהוּא ז"א וכדמותינו שהיא נוק' (מק"מ). רַבִּי יוֹסִי אָמַר מְהֵכָא, (קהלת ב) אֵת אֲשֶׁר פָּבַר עָשׂוּהוּ עָשׂוּהוּ וְרָאִי

רבי יוסי אמר שיש ראייה מהפסוק הוזה שכתוב את אשר כבר עשוהו שפירושו, שהוא מלשון רבים והוא נוטריקון עשו ו"ה שהם זו"ן (רמ"ק). **וְדָא הוּא צֶלֶם וְדַמּוּת, צֶלֶם: בְּדַכּוּרָא. דַּמּוּת: בְּנוֹקְבָא** וזהו צלם ודמות שהם זו"ן דהיינו צלם בזכר שהוא ז"א דמות בנוק' שהיא המלכות הנקראת דמות מפני שהיא כדמיון ז"א (אור החמה בשם מהרח"ו) **וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דְאֹרִייתָא ב', וְאוֹקְמוּהּ** ועל כן תחילת התורה היא באות ב' לרמוז על ב' שהם זו"ן וכבר נתבאר הענין.

האות ב' שבה התחילה התורה פתוחה מצד הפנים לקבל האדם שמתחבר בתורה וסתומה מצדה האחורי

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מָה ב' פְּתִיחָא וּסְתִימָא מפני מה האות ב' היא פתוחה מצד הפנים וסתומה מצידה האחורי. **אֵלָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׂ אָתִי** (דף 17 ע"א) **לְאַתְחַבְּרָא בְּאוֹרִייתָא** אלא שבשעה שהאדם בא להתחבר בתורה הקדושה, **הֲרִי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לִיהּ, וְלֹא שְׂתִתְפָּא בְּהֲרִיָּה** הרי היא פתוחה לקבל אותו ולהשתתף עימו לעזור לו בעליתו [99] (רמ"ק). **וּבְשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׂ, סְתִימָא עֵינֵי מְנַה, וַיִּתְּךְ לְאַרְחָא אַחְרָא** ובשעה שהאדם סותם את עיניו מהתורה הקדושה והולך לו לדרך אחרת של הסט"א, **הֲרִי הִיא סְתִימָא, מְסִטְרָא אַחְרָא** הרי היא

אור הרשב"י

[99] וכדאיתא בשיר השירים רבה פרשה ה' וז"ל: פתחי לי, רבי יסא אמר, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות נכנסות בו.

ברוך הוא לישראל בני פתחו לי פתח אחד

הלימוד היומי

תוֹמָה מִמֶּנּוּ מֵהַצֵּד הָאֲחֹרֵי שֶׁל הָאוֹת ב'. **כְּמָה דָּאתָ אָמַר** כענין מש"כ בפסוק,
אִם יוֹם תִּעֲזֹבֵנִי יוֹמִים אֶעֱזֹבְךָ [פג]. **וְלֹא יִשְׁפַח פֶּתַחַא, עַד**
דִּיתוּב לְאַתְחָבֵר בָּהּ בְּאוֹרֵייתָא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, וְלֹא
יִתְנַשֵּׂי מִנָּהּ ולא ימצא פתח עד שישוב להתחבר עם התורה פנים בפנים ולא ישכח
 ממנה, ואז האות ב' תפתח לו שיכנס בה. **וְעַל דָּא אוֹרֵייתָא פֶּתַחַת קָמִי**
בְּנֵי נֶשָׂא וְאַכְרֹזָא וְקָרִי לְהוֹן ומשום כך התורה הקדושה פותחת לפני
 הבני אדם ומכרזת וקוראת להם (משלי ח) **אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְגו'** וקולי
 אל בני אדם שישובו אליה **וְכָתִיב** (משלי א) **בְּרֹאשׁ הַיּוֹמִיּוֹת תִּקְרָא**
בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר [ד9] וכתוב עוד על התורה

אור הרשב"י

בחוץ תרונה, ואחר כך ברחובות תתן קולה,
 ואחר כך בראש הומויות תקרא, ואחר כך
 בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר. כנגד
 ארבעה זמני האדם, הילדות, והבחרות,
 והישישות והזקנה. ואמר תרונה, כנגד
 הילדות שהם עד עשרים שנה שהרתיחה בהם
 והם רחוקים משער המלך לשון רנה והכרזה,
 כמו ותעבור הרנה, ואמר תתן קולה, כנגד
 הבחורים שהן מבין עשרים ועד ארבעים שהם
 קרובים שאין בהם הרתיחה כל כך ומספיק
 להם נתינת קול בלבד. ואמר תקרא, כנגד
 הישישות מבין ארבעים ועד ששים שאינן
 צריכין נתינת קול אלא קריאה בלבד. ואמר
 תאמר, כנגד הזקנות שאינן צריכין אלא
 אמירה שהיא בנחת שאפילו דבור אינן
 צריכין.

[פג] אין פסוק כזה אלא רק הובא בירושלמי
 בשם מגילת חסידים וכדאיתא בתלמוד
 ירושלמי במסכת ברכות דף ס"ח ע"א אמר
 רבי שמעון בן לקיש במגילת חסידים מצאו
 כתיב יום תעזבני ימים אעזובך. לשנים
 שיצאו אחד מטבריא ואחד מציפורין ופגעו
 זה בזה בחדא משכנא לא הספיקו לפרוש זה
 מזה עד שהלך זה מיל וזה מיל נמצאו רחוקין
 זה מזה שני מילין. ואשה שהיתה יושבת
 וממתנת לאיש. כל זמן שהיתה בדעתו
 להינשא לה היתה יושבת וממתנת לו. כיון
 שהפליג דעתו ממנו היא היתה הולכת
 ונישאת לאחר.

[ד9] ובביאור הפסוק כתב הר"י אבן שועיב
 בפרשת צו כי התורה קורא לבני אדם ועשה
 מהם ארבעה חלקים, אמר תחלה חכמות

בראש הומיות וכו' שפירושו שבראש מקום שנשמע שם קול המיית בני אדם ובפתחי השערים שנכנסים ויוצאים בני האדם וכן בכל עיר ועיר, התורה תאמר את אמריה והוא כלשון מליצה שהתורה גלויה לכולם ומזהירה על קיומה (מצודות).

האות ב' כשני גגות אחד לשמים ואחד לארץ והקב"ה אוהז ומחבר אותם
רְבִי יְהוּדָה אָמַר, ב' תַּרְיֵן נִגְיֵין, וְחֵד דְּאַחִיד לֹון שצורת
האות ב' היא כשני גגות דהיינו קו עליון וקו תחתון וקו אחד שאוחז ומחבר אותם.
מָאִי קָא מִיִּירִי ומאז סוד הענין שבא לרמוז. **אַלָּא חֵד לְשָׁמַיָא וְחֵד**
לְאַרְעָא אלא הקו העליון רומז לשמים שהוא הבינה והקו התחתון רומז לארץ שהוא
המלכות, **וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא אַחִיד וְקַבִּיל לֹון** והקב"ה שהוא ז"א
הוא אוהז ומקבל אותם דהיינו שהוא מקבל את השפע מהבינה בכדי להשפיעו במלכות.

החג"ת נקראים בית שהם בית כולם

רְבִי אֶלְעָזָר אָמַר, תִּלְתַּת נְהוּרִין (צדדים אליו) **אֵינֹון עֶלְאִין**
קַדִּישִׁין, דְּאַחִידֵן כְּחָדָא רבי אלעזר אמר לבאר שהשלושה קוים
של האות ב' רומזים לשלושה האורות שהם עליונים וקדושים שהם חג"ת שהם אחוזים
כאחד ע"י הת"ת שהוא מכריע בין החו"ג (אור החמה בשם מהרח"ו), **וְאֵינֹון כְּלָלָא**
דְּאוּרִיִּתָא והם כלל התורה כי מצוות עשה בימין ומצוות לא תעשה בשמאל וגוף
התורה באמצע (רמ"ק), **וְאֵלִין פְּתַחִין פְּתַחָא לְכָלָא** והם פותחים פתח
לכולם שהוא לחסד והדין והרחמים. **פְּתַחִין פְּתַחָא לְמַהִימְנוּתָא** והם